

no-àrab, car d'aquí (o d'una pron. transposada **rebka*) degué sortir el dial. *reuca* 'filera de rossins o muls lligats l'un a la cua de l'altre', a Pena-roja (Alt Mataranya), *BDC* IX, 72. Més al Sud jo mateix ho vaig sentir, amb *á* i amb transposició. *les řákyes*, a Vilafranca de Maestre (1961); i també sense transposició, i amb *á*, *řáyka*, prop de Lluçena: «sense *rauca* baixarà més de pressa» em deia, excusant-se d'anar-me ensenyant el camí, un home que baixava, com jo, de la banda del Penyalgosa, però menava un matxo pel ramal (1935)

Altreament, és versemblant que també *rakúba* vagi existir, amb aquest sentit, en *hispano-àrab*, car si bé l'accent no consta en aquelles dades port, hem de donar per segur que era la vocal penúltima de l'ètimon àrab d'una variant *reacova*, usada dos cops per Muntaner: «los prohòmens de Peralada li dixeren: ----- Nòs farem tant, que us tendrem embarrerat lo rei de França, que no irà pus avant; e si u fa nòs li trencarem los camins e ls tolrem les *reacoves* de les viandes», «lo senyor rei d'Àragó --- anà-se'n a Besuldó, e establí la vila molt bé, e establí los castells que entorn de Gerona eren; sí que --- molta bella *reacoa*, qui venia de Roses a Gerona, crebantaven e destrovien, --- per ço con venia de Roses a la host ab vianda» (§§ 125, 127, 134, Casac. IV, 24, 31, 47)

En aquest segon cas el mot ha estat assimilat a *re(r)a coa* (RETRO+CAUDA) per una etim. pop. òbviamt justificable (notem la definició de Pena-roja, supra), i cf. la pèrdua dissimilatòria de la *-r-* en *reasaga* < *reresaga* 'retreguarda' (Muntaner IV, 21 18 i sovint en d'altres); però aquesta alteració difícilment s'hauria pogut produir si no sobre la base d'una pronúncia *recóva* preexistent. Probablement d'aquí també l'arag. ant. *reclava* 'companyia de caçadors', 'lloc d'aplec dels caçadors' (amb variant ms. *réqua*), en el Fur de Terol de c. 1300. on es deu tractar d'una colla de caçadors muntats Veg. en l'article del DECH alguns detalls i cites que no calia repetir ací.

DERIV: *Recuer* [1467]; i amb el sentit de 'proveedor de queviures' en el parlar alcoià: «El Prado de Gandia és un gran mercat en gròs --- allí van a carregar els abastidors o *recovers* de Concentayna, Alcoy, Muro y demés pòbles d'aquelles montanyes», MGadea, *T del Xè* (II, 109) forma en relació amb el *reacoa* de Muntaner i amb el cast i port *recova*, cast i port. *recove(s)ro*, dels quals dono detalls en el DECH IV, 828a 32-60 i notes 6-8. Tort. *recovo* «gandul, home amic d'estar-se pels racons» (explicació pseudo-etim. de Mestre Noé, *BDC* III, 107), car ja és coneguda la mala fama de bastants traginers. Per al cast. ant. *arroquero*, V. la cita de les *Partidas*, que donarà a *RUC*, i un port ant. *arricaveiro* (nota 5)

1 Alteració que s'explica perfectament perquè el poble ho pot sentir com una mena de postverbal del verb *reular*, a la manera de *ròssec*, tret de *rossegar*, *ràfega*, *càvec* etc. sobretot recordant-se que els *reculants* són les corretges que van de la retransa a les vares del carruatge, i que les bèsties de tragí van unides, si fa no fa, per aqueixos *reculants*, i a «la

coa l'una de l'altra»; cf. port. *recovar* «transportar de um lugar para outro (bagagens, mercadorias etc)», d'on també podria ser postverbal *recóva* «recovagem», no és estrany, doncs, que també en portuguès es trobi una variant vulgar *récola* per *recua* (C Michaelis, *RLus* III, 158), ja que aquesta és una llengua on hi ha vacil·lació entre *aa* i *ala*, i entre *-uar* i *-ular* de molts llatínismes. La variant en *-ula* és també menorquina, en una forma vulgar *régula* que cita *AlcM* No sé si és real la que es llegeix en MrnVayreda: «entretenir-me en contar a la menuda una *reu la* d'accions, que si bé contribuïen a adobar el terreno per a la catàstrofe final --- poc contribuïen de moment a donar ventatges ---» (*Puny* I, XVII, 264 205)): car no oblidem que és una obra publicada després de la mort de l'autor, i en les eds. pòstumes abunden més les err. tip., sobretot en mots d'ús no general

Recucat (?) 'vanitós' sembla estar per *recaucat* = *reccat* (cf. *alqueria* > *auqueria*) en el sentit de 'estret, pitjat, tibat', 'reclatant', 'arrepapat' (*AlcM*, § 5), i ajudant-hi *cuc* *Recuda* 'escalfador de lli', potser pron. val *recuida* per *recudida* en el sentit de 'reverber' (*recudar* 'reverberar' en Eiximenis, *DAG*) *Recuejar*, V. *parrupar* *Recuer*, V. *rècua* *Recuma*, V. *cuma* *Recut*, *recuta*, *recuter(a)*, V. *coure* *Recuxera* < *rere-cuxera* < RETRO + derivat de *cuxa* *Rècula*, V. *rècua* *Reculada*, *reculadís*, *reculador*, *reculament* (en termes de tirador també s'ha usat +*recul* = *retrocés*), *reculanes*, *reculant*, *recular*, *lat*, *reculatac*, *reculera*, *reculero* (de *culero*), *recules*, V. *cul*; a *recules* és vivaç en el val. meridional, no tant en la zona central val., car SGuarner trobà necessari explicar «a r : reculant, movent-se cap arriere» en el gloss. de *Canyis Recull(er)*, V. *collir*

A *reculons*, o de *reculons*, V. *cul* Les locucions com aquesta, i com de *genollons*, a *bocons*, a *trompons*, i anàlogues, degueren néixer de locucions de llatí vulgar com HOMINES GENUCULONES, formades damunt el substantiu respectiu (GENUCULUM en aquest cas), amb el sufix *-o*, *-onis*, tan desenrotllat pel llatí familiar amb el valor de sufix caracteritzador (com en *capito*, *-oms*, 'cap gros', *caudo*, *-oms*, 'el de la gran cua' etc.). En efecte, en italià antic, un mot com *gimocchione* no era adverbí, sinó usat com adjectiu, per designar l'home que està habitualment de genolls, que no se n'avergonyeix. Així en Boccaccio, quan el rei abraça el súbdit que ell havia acusat falsament, per reconciliar-s'hi: «quasi con le lagrime in su gli occhi, lui, che *gimocchione* stava, levò in piede, e il basciò e abbraciò», *Decam* II, § 8, ed. 1961, 142.2, mentre que els adaptadors catalans, en la versió de 1429, ja ho posen com a adverbí: «lo comthe, qui a *genolons* estava, levà en peus, e l'abrassà e ---» (135.14f.).

Reculós, *reculosa*, més que no de *reular*, sembla que vénen de *colar* (perquè deixen *escolar* un poc, no tant com un *colador*) *Reculta* alteració de *reclutar*, el mateix deu ser mall. *reculta*, per comparació amb el sorge aprenent, que es queda entere en les marxés